

VLIZINE

jrg. 21, nr. 3 (maart 2020)

Hét e-zine met praktische informatie over onderzoek en beleid door en voor Vlaamse mariene wetenschappers.

Maandelijks uitgave, naar keuze met wekelijkse/dagelijkse updates [[abonnement aanpassen](#)]

V.U.: Jan Mees - Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ)

Redactie: Jan Seys, Nancy Fockedeey, Bart De Smet

1. Kalender

1.1. [Save the date: aansluitende conferenties rond mariene wetenschapscommunicatie en mariene educatie](#)

2. Publicaties

2.1. [Hoe link bevorderen tussen gezondheid van oceaan en menselijke gezondheid in onderzoek en beleid?](#)

2.2. [EOS podcast: Hoe fit is onze Noordzee?](#)

3. Vacatures, beurzen en fondsen

3.1. [Haltijdse junior wetenschappelijk medewerker Wetenschapscommunicatie voor versterking educatieve werking VLIZ](#)

3.2. [VLIZ zoekt logistiek medewerker voor vernieuwing Marien Station Oostende](#)

4. Belgisch marien onderzoek in de kijker

4.1. [Brilliant Marine Research Idea beurzen toegekend](#)

4.2. [Laureaten VLIZ Awards 2019 bekend](#)

4.3. [DNA-paspoorten van bodemdieren vergemakkelijken opvolging gezondheid Noordzee - VIDEO](#)

5. Nieuwe projecten zee- en kustonderzoek

5.1. [Coastbusters 2.0: Kusterosie tegenwerken met slim aangelegde mosselbanken - VIDEO](#)

6. Zeewaarnemingen

6.1. [Spijts 'corona-storm' toch 18.000 schelpen geteld door vrijwilligers Grote Schelpenteldag](#)

6.2. [De 10 favoriete nieuw ontdekte soorten in het Wereld Register voor Mariene Soorten \(WoRMS\)](#)

6.3. [Een eikapsel van rog of haai gespot op het strand? Meld het!](#)

7. Varia

7.1. [Hoorspel en wedstrijd Operatie Noordzee brengt wereldoorlog II naar lagere schoolklassen](#)

8. Vraagbaak

8.1. [Ben jij een burgerwetenschapper? Laat van je horen!](#)

8.2. [Foto's van roggenvaarders gevraagd voor opstellen identificatie-app](#)

1.1. [Save the date: aansluitende conferenties rond mariene wetenschapscommunicatie en mariene educatie](#)

In Sopot (Polen) gaat van 30 november tot en met 2 december 2020 de 4de editie door van CommOCEAN, dé internationale conferentie voor en met mariene wetenschapscommunicatoren. Aansluitend en deels in overlap (van 2 tot en met 5 december), gaat op dezelfde locatie de 8ste EMSEA-conferentie door van de European Marine Science Educators Association. Noteer de data alvast in jullie agenda's.

Omdat communicatie over de zee en oceaan toch dat tikkeltje specialer is. Omdat het een onzichtbare wereld zichtbaar maken is. Omdat het belang van de oceaan op ons dagdagelijks leven zo groot is. Omdat onze impact op de oceaan zo beperkt mogelijk moet zijn. Omdat geletterdheid over de oceaan bij het brede publiek en op school nog heel wat moet groeien. Daarom is het goed om goede praktijken uit te wisselen onder en tussen communicatoren en educatoren van over de ganse wereld.

Na al de afgelastingen van meetings door COVID-19 is er bij de organisatoren toch de hoop dat beide conferenties zullen kunnen doorgaan. Begin mei volgen de call for abstracts en start de registratie. Hou de websites in de gaten: www.emsea.eu

en www.commocean.org.

Link: <http://www.emsea.eu/info.php?pnum=15e5d08c66f0a9>

[[naar boven](#)]

2.1. Hoe link bevorderen tussen gezondheid van oceaan en menselijke gezondheid in onderzoek en beleid?

De gezondheid van de zeeën, oceaan en mensen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Maar deze link wordt nauwelijks onderzocht of in het beleid betrokken. Dat komt vooral omdat de diverse betrokken sectoren (mariene wetenschap, medische en farmaceutische wereld, kusttoerisme, voedingsindustrie, onderwijs, burgerinitiatieven...) elkaar daarin (nog) niet vinden. Ook de gebruikelijke onderzoek- en projectfinanciering is niet ingesteld op deze transdisciplinaire samenwerkingen. De SOPHIE Strategische Onderzoeksagenda geeft een uitgebreid overzicht van het vereiste onderzoek en capaciteit om de link tussen oceaan en menselijke gezondheid in Europa beter te ontwikkelen.

Binnen het Horizon 2020 project SOPHIE (Seas, Oceans and Public Health in Europe) werkten acht partners en multidisciplinaire experts uit heel Europa – waaronder ook onderzoekers van het VLIZ – mee aan deze Strategic Research Agenda (SRA). Ze schetst de essentiële onderzoeksprioriteiten en samenwerkingsverbanden die nodig zijn om het beleid en de lokale, regionale en/of internationale praktijk te informeren over hoe de relatie tussen de oceaan en menselijke gezondheid te beschermen. Heel concreet stelt de SRA drie terreinen waar specifieke acties moeten worden ondernomen, nl. (1) duurzame vis en zeevruchten voor gezonde mensen; (2) mariene biodiversiteit, geneeskunde en biotechnologie; (3) 'Blue spaces', toerisme en welzijn.

Link: sophie2020.eu/strategic-research-agenda

[[naar boven](#)]

2.2. EOS podcast: Hoe fit is onze Noordzee?

Vanop het strand lijkt de Noordzee een saaie bruine soep, maar wat zich onder water bevindt is zeer bijzonder. Bijzonder, maar ook heel kwetsbaar. Marien bioloog Jan Seys, tevens woordvoerder van het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) praat in deze aflevering van de EOS Wetenschap podcast over de gezondheid van de Noordzee. Visserij, verzuring, opwarming en vervuiling blijven grote uitdagingen.

Beluister het volledige gesprek en lees bijkomende info op de EOS website:

Link: www.eoswetenschap.eu/natuur-milieu/hoe-fit-onze-noordzee

[[naar boven](#)]

3.1. Halftijdse junior wetenschappelijk medewerker Wetenschapscommunicatie voor versterking educatieve werking VLIZ

De afdeling Wetenschapscommunicatie van het VLIZ zoekt een nieuwe halftijds medewerker die zal mee instaan voor het educatief verwerken van zeewetenschappelijke inhoud. Zo vallen onder deze taak o.a. de aanmaak van educatieve producten (leerinhoud, praktische proeven, visuals ...), en de organisatie van bijscholing voor leerkrachten, maar tevens het inhoudelijk verwerken en zichtbaar maken van het Vlaams marien onderzoek via teksten, evenementen en media. Voor bachelors of masters in een relevant onderzoeksdomein met een creatieve geest. Liefst met onderwijservaring en/of kennis van het mariene onderzoek. Solliciteren kan tot en met 27 april.

Het gaat over een contract van onbepaalde duur in halftijdse tewerkstelling en een salaris volgens jouw diploma/ervaring volgens de barema's van het Vlaams personeelsstatuut. Voor bijkomende informatie kan je steeds contact opnemen met Jan Seys, afdelingshoofd Wetenschapscommunicatie (per mail aan jan.seys@vliz.be).

Link: www.vliz.be/nl/vacature/2020-03-25-vliz-werft-aan-junior-wetenschappelijk-medewerker-wetenschapscommunicatie

[[naar boven](#)]

3.2. VLIZ zoekt logistiek medewerker voor vernieuwing Marien Station Oostende

Ben jij van alle markten thuis en steek je graag de handen uit de mouwen? Combineer je handenarbeid graag met administratieve taken? VLIZ staat voor heel wat logistieke uitdagingen en heeft een extra kracht nodig voor o.a. het opvolgen van de verbouwingen van het Marien Station Oostende, de renovatie van de beschermde bunker op het terrein en de boring van de zeewaterleiding. De succescolle kandidaat zal ook bijdragen aan de planning van onze onderzoeksvaartuigen en -apparatuur. Lijkt deze uitdagende en gevarieerde job je iets op het lijf geschreven? Solliciteren kan tot 20 april.

Het gaat hier over een contract tot eind dit jaar, met mogelijke verlenging en een salaris volgens jouw diploma/ervaring volgens de barema's van het Vlaams personeelsstatuut. Voor bijkomende informatie kan je steeds contact opnemen met André Cattrijsse, afdelingshoofd Onderzoeksinfrastructuur (per mail aan andre.cattrijsse@vliz.be).

Link: www.vliz.be/nl/vacature/2020-03-25-vliz-werft-aan-logistiek-medewerker

[\[naar boven\]](#)

4.1. Brilliant Marine Research Idea beurzen toegekend

Met de Brilliant Marine Research Ideas beurzen wil het VLIZ jonge Vlaamse doctorandi stimuleren om buitengewone ideeën te verkennen en 'out of the box' te denken. Dankzij de ledenbijdrages en particuliere donaties kon de VLIZ-filantropiewerking 'De Zee als Goed Doel' in 2020 twee beurzen uitreiken ter waarde van 5.000 EUR aan Sarah Maes (KU Leuven) en Luna van der Loos (UGent). Een bijkomende derde beurs werd gesponsord door het maritieme bedrijf DEME, voor onderzoek dat nauw aansluit bij hun werking. Deze gaat naar Bert Teunkens (UAntwerpen).

Meer over deze winnaars en hun onderzoek op de [VLIZ-website](#) en onze Facebookpagina [@VLIZnieuws](#).

Link: <http://www.vliz.be/nl/news?p=show&id=8308>

[\[naar boven\]](#)

4.2. Laureaten VLIZ Awards 2019 bekend

Elk jaar reikt het VLIZ op de VLIZ Marine Science Day (VMSD) meerdere prijzen uit om vernieuwend fundamenteel of toegepast onderzoek in alle takken van de mariene wetenschappen aan te moedigen. Helaas kon dit jaar de 20ste VMSD op 18 maart 2020 niet doorgaan door de maatregelen om het Corona-virus in te dijken. In dit nieuwsbericht zetten we daarom alle laureaten van de VLIZ Awards 2019 even op een rijtje. Alle winnaars wensen we bij deze een dikke proficiat. We hopen dat deze prijs voor hen een zetje is om het degelijk marien onderzoek te blijven verderzetten!

Vanaf vandaag zetten we elke dag een van hen in de kijker via de VLIZ-sociale mediakanalen. Volg het VLIZ op Facebook [@VLIZnieuws](#), Twitter [@jmeesvliz](#) en LinkedIn [@VLIZ - Vlaams Instituut voor de Zee](#).

Link: www.vliz.be/nl/laureaten-vliz-awards-2019

[\[naar boven\]](#)

4.3. DNA-paspoorten van bodemdieren vergemakkelijken opvolging gezondheid Noordzee - VIDEO

Bodemdieren in de Noordzee monitoren vergt heel wat tijdrovende identificaties. Met DNA-barcodes gaat het veel accurater en efficiënter! In de video van het project GEANS - Genetic tools for Ecosystem health Assessment in the North Sea region - zie je hoe de 9 Europese partners DNA-paspoorten opstellen van Noordzeesoorten die bekend staan als gevoelige verklidders voor veranderingen in zee en verstoring door menselijke activiteiten.

Meer over het project en de rol van VLIZ lees je op de [VLIZ-website](#). Wie graag op de hoogte blijft over de vorderingen van dit Europese Interregproject kan zich abonneren op de [nieuwsbrief](#).

Link: <https://youtu.be/6PiEHCmoNUc>

[\[naar boven\]](#)

5.1. Coastbusters 2.0: Kusterosie tegenwerken met slim aangelegde mosselbanken - VIDEO

Het wetenschappelijk project Coastbusters krijgt een vervolffinanciering om verder uit te zoeken hoe slim aangelegde mosselbanken kunnen helpen om kusterosie tegen te gaan en de kracht van inbeukende golven af te zwakken. De aanleg van biogene riffen als waterbouwkundige techniek in de kustverdediging is als concept zeer innovatief. Volgens de projectpartners is het een interessante piste om verder te onderzoeken en kan het op termijn worden toegevoegd aan het arsenaal van duurzame technieken ter bescherming van onze kust bij wijzigende klimaatomstandigheden. Binnen dit project zal het VLIZ zijn mariene robotica en 'smart moorings' inzetten om de grootschalige evolutie en kleinschalige dynamiek van de mosselriffen te monitoren.

Link: www.vliz.be/nl/news?p=show&id=8284

[\[naar boven\]](#)

6.1. Spijts 'corona-storm' toch 18.000 schelpen geteld door vrijwilligers Grote Schelpenteldag

De Grote Schelpenteldag 2020 van 14 maart ontsnapte niet aan de algemene afgelasting van alle evenementen door het corona-virus. Enthousiaste medewerkers lieten het echter niet aan hun hart komen en trokken dat weekend individueel op pad. Dat leverde meer dan 18.000 schelpen op, van 58 soorten, in relatieve aantallen vergelijkbaar met vorige jaren. Nieuw waren de eerste Amerikaanse strandschelpen, een exoot die pas in 2017 in Europa landde. Bovendien toonde een allereerste telling van linker- en rechterschelpheften dat die niet even talrijk zijn langs de kust, en vooral bij de halfgeknotte strandschelp sterk afwijkende verhoudingen vertonen.

Lees het volledige resultaat van deze 'Kleine Schelpenteldag' op de VLIZ-website.

Link: www.vliz.be/nl/persbericht/spijts-corona-storm-18000-schelpen-geteld

[[naar boven](#)]

6.2. De 10 favoriete nieuw ontdekte soorten in het Wereld Register voor Mariene Soorten (WoRMS)

Op 19 maart was het 'World Taxonomist Appreciation Day' en werden alle taxonomen in de bloemetjes gezet: zij die dagdagelijks bezig zijn om soorten te ontdekken en beschrijven. Ook in zee leven nog veel voor de mens ongekende wezens! Jaarlijks houdt het World Register of Marine Species (WoRMS) een verkiezing onder haar 500 experts naar hun favoriete nieuw ontdekte soort.

In de lijst staan o.a. een lipvis genoemd naar Wakanda - de woonplaats van Marvel-superheld Black Panther, een lichtgevende slangster uit een onderzeese grot in Christmas Island, mosselkreeftjes die met zijn allen een lichtspectakel houden om belagers af te schrikken, felgroene visjes die bijna niet te onderscheiden zijn van het zeegras waarop ze leven ... Ontdek alles over deze en de andere "specialekes" uit de top 10 op de Lifewatch Belgium website (Engelstalig).

Link: lifewatch.be/en/2020.03.19-WoRMS-LifeWatch-press-release

[[naar boven](#)]

6.3. Een eikapsel van rog of haai gespot op het strand? Meld het!

In de Noordzee komen verschillende roggen en haaien voor, waaronder ook bedreigde soorten. Hun leerachtige eikapsels spoelen regelmatig leeg aan op onze stranden. Heb je zelf een eikapsel gevonden? Laat het dan weten aan de onderzoekers van het Instituut voor Landbouw-, visserij- en voedingsonderzoek (ILVO). Zij gebruiken de verzamelde kennis om tot duurzame beheersmaatregelen te komen voor deze kraakbeenvissen.

Je kan een foto doorsturen of het eikapsel afgeven op een van de inzamelpunten. Geef zeker ook de aanspoellocatie en datum door. Want zo verschaft je niet alleen nuttige informatie over welke soorten haaien en roggen (nog) voorkomen voor onze kust, maar ook waar de meeste eikapsels aanspoelen onder welke omstandigheden. Op de handige identificatiekaart van het project vind je meer informatie over hoe je jouw melding kan doen:

Link: www.ilvo.vlaanderen.be/Portals/68/documents/Onderzoek/Eikapsels.pdf

[[naar boven](#)]

7.1. Hoorspel en wedstrijd Operatie Noordzee brengt wereldoorlog II naar lagere schoolklassen

Naar aanleiding van de expositie 'Operatie Noordzee 1944-'45' in Seafront Zeebrugge werd een uniek hoorspel gelanceerd over de bevrijding van Belgische kust en Scheldemonding. Zo kan het onderwerp op een toegankelijke manier gebracht worden in klassen van de basisschool. Alle deelnemende lagere scholen in België kunnen tot 3 april deelnemen aan de ermee verbonden scholenwedstrijd en maken kans op een belevingsdag op 28 mei 2020, inclusief een tocht op een echt marineschip.

Link: www.vliz.be/nl/news?p=show&id=8280

[[naar boven](#)]

8.1. Ben jij een burgerwetenschapper? Laat van je horen!

Ben jij iemand die de wetenschap – soms of op regelmatige basis – een handje toesteeft? Of ken jij iemand die dit doet? Scivil, het Vlaamse Kenniscentrum voor Citizen Science, houdt een enquête onder de Vlaamse burgerwetenschappers: wie zijn ze, welke onderzoeken houden hen bezig, hoe betrokken zijn ze bij het project? Doe je ook mee? Zo geef je onderbouwing aan het beleid ter zake, en help je meewerken aan nog meer goede 'citizen science' in Vlaanderen.

Omdat Vlaanderen het betrekken van de burger bij wetenschap hoog op de agenda heeft staan, werd vorig jaar het Vlaamse Kenniscentrum voor Citizen Science (Scivil - www.scivil.be) opgericht. Scivil wil wetenschappers, burgers, beleidsinstellingen en bedrijven verenigen, ondersteunen en informeren voor meer burgerwetenschap in Vlaanderen. VLIZ ondersteunt dit initiatief en draagt bij aan de werkgroepen "natuur, planten en dieren" en "datamanagement".

Ben jij iemand die bijdraagt aan de burgerwetenschap? Misschien voer je tellingen en observaties uit? Of help je op een andere manier de professionele wetenschappers vooruit? Bv. door sensoren te bouwen en installeren, door afbeeldingen en teksten te annoteren of transcriberen? Misschien voer je zelf wel data-analyses uit, of heb je meegewerkt om onderzoeksvragen en onderzoeksmethodes te bedenken? Dan mag je jezelf een burgerwetenschapper beschouwen. Om een beter zicht te krijgen op de deelnemers aan citizen science projecten, houdt Scivil ze een bevraging onder burgerwetenschappers. De enquête duurt ongeveer 15 minuten en is volledig anoniem.

Link: www.scivil.be/nieuws/burgerwetenschappers-kaart-gebracht

[\[naar boven\]](#)

8.2. Foto's van roggen gevraagd voor opstellen identificatie-app

Voor de ontwikkeling van een app die roggen op een accurate manier kan identificeren op soortniveau is het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) op zoek naar een grote hoeveelheid afbeeldingen van roggensoorten uit de Noordoost-Atlantische Oceaan. Je kan er zelfs een centje mee verdienen!

Onderzoek wijst uit dat nog steeds vele roggen verkeerd geïdentificeerd worden wanneer deze gevangen en aangeland worden. Dit kan voor sommige soorten een negatieve impact hebben op hun populatiebestanden. Daarom werkt ILVO aan de ontwikkeling van een app die roggen op een accurate manier kan identificeren op soortniveau. De identificatie gebeurt aan de hand van Artificial Intelligence (AI). Wanneer voldoende afbeeldingen van roggen aan het systeem toegevoegd worden, kan deze nadien zelf de roggen identificeren.

Per gefotografeerde individu moeten drie foto's doorgestuurd worden (bovenkant, onderkant en zijkant). Er mogen geen andere vissen in beeld liggen en de rog moet op een egale ondergrond liggen (dek-of sorteertafel).

Meer informatie via de volgende link:

Link: www.ilvo.vlaanderen.be/portals/68/documents/roggenfotos_verzamelen_2020.pdf

[\[naar boven\]](#)

U krijgt dit bericht omdat u bent ingeschreven op de VLIZine-rondzendlijst. Uw adres wordt niet aan derden doorgegeven en wordt niet voor commerciële doeleinden gebruikt. Om uw abonnement aan te passen of uit te schrijven: klik [hier](#). In ons [privacy-beleid](#) kunt u nalezen hoe VLIZ met persoonlijke gegevens omgaat. Bij vragen over het privacy-beleid van VLIZ: contacteer privacy@vliz.be.

Het VLIZ wil via dit e-zine informatie verstrekken over de eigen activiteiten en die van onderzoeks- en beleidsgroepen in Vlaanderen actief in de mariene en kustgebonden wetenschappen.

Reacties en alle nuttige informatie van uw kant (zoals vacatures, nieuwe projecten, vraag voor samenwerking, interessante symposia, etc.) wordt graag ingewacht via info@vliz.be. De archieven van dit e-zine zijn [hier](#) raadpleegbaar.

Disclaimer: Eventuele standpunten zijn die van de auteurs en stemmen niet noodzakelijk overeen met die van het VLIZ. Het VLIZ is niet verantwoordelijk voor enige schade opgelopen ten gevolge van foutieve of verkeerd geïnterpreteerde informatie in dit e-zine, noch voor de inhoud van websites waarnaar verwezen wordt. Delen uit dit e-zine mogen worden overgenomen, met bronvermelding. Deze publicatie mag ter kennismaking worden doorgestuurd naar derden.

[Lid worden van VLIZ?](#)

Copyright © 2020 Vlaams Instituut voor de Zee - www.vliz.be

InnovOcean site · Wandelaarkaai 7 · 8400 Oostende